

ODPIS

Sygn. akt VIII U 10236/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2017 r. w Poznaniu

odwołania **Agencji Ochrony (...) Sp. z o.o.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 21 sierpnia 2014r., znak: (...)

w sprawie **Agencji Ochrony (...) Sp. z o.o.**

przy udziale Biura Ochrony (...) sp. z o.o. i J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu i podstawę wymiaru składek

1. **oddala odwołanie,**

2. **zasądza od odwołującej Agencji Ochrony (...) sp. z o.o. na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 2400 zł (słownie dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

SSO Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 21 sierpnia 2014 r., znak (...), sprostowaną postanowieniem z dnia 6 listopada 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie art. 91 ust. 5 i art. 83 ust. 1 pkt 1, pkt 3 w zw. z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a, lit. c, pkt 6, art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i 1a, art. 20 ust. 1 z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.; dalej: ustawa o sus) stwierdził, że J. D. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym, chorobowemu, wypadkowemu w okresie od dnia 15 listopada 2010 r. do dnia 13 października 2012 r. u płatnika składek Agencja Ochrony (...) Sp. z o.o. w L. (dalej także: Agencja...) jako pracownik w związku z wykonywaniem w ramach umowy o świadczenie usług zawartej z Biurem Ochrony (...) Sp. z o.o. w P. (dalej także: Biuro...), pracy na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy, z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia ustaloną od łącznej kwoty przychodów osiągniętych z tytułu stosunku pracy w Agencji... i z tytułu umowy cywilno-prawnej w Biurze..., która wynosi:

okres	podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie			
emerytalne i rentowe	chorobowe	wypadkowe	zdrowotne	
11/2010	2.193,46 zł	2.193,46 zł	2.193,46 zł	1.892,74 zł
12/2010	2.365,65 zł	2.365,65 zł	2.365,65 zł	2.041,32 zł
01/2011	2.882,64 zł	2.882,64 zł	2.882,64 zł	2.487,43 zł
02/2011	3.087,42 zł	3.087,42 zł	3.087,42 zł	2.664,14 zł
03/2011	2.739,36 zł	2.739,36 zł	2.739,36 zł	2.363,80 zł
04/2011	2.961,57 zł	2.961,57 zł	2.961,57 zł	2.555,54 zł
05/2011	2.963,10 zł	2.963,10 zł	2.963,10 zł	2.556,85 zł
06/2011	2.323,60 zł	2.323,60 zł	2.323,60 zł	2.005,04 zł
07/2011	2.925,20 zł	2.925,20 zł	2.925,20 zł	2.524,15 zł
08/2011	3.110,40 zł	3.110,40 zł	3.110,40 zł	2.683,96 zł
09/2011	3.148,34 zł	3.148,34 zł	3.148,34 zł	2.716,70 zł
10/2011	3.180,52 zł	3.180,52 zł	3.180,52 zł	2.744,47 zł
11/2011	2.597,20 zł	2.597,20 zł	2.597,20 zł	2.241,12 zł
12/2011	3.255,36 zł	3.255,36 zł	3.255,36 zł	2.809,05 zł
01/2011	2.615,20 zł	2.615,20 zł	2.615,20 zł	2.256,66 zł
02/2012	2.057,83 zł	2.057,83 zł	2.057,83 zł	1.775,70 zł

03/2012	2.380,60 zł	2.380,60 zł	2.380,60 zł	2.054,22 zł
04/2012	2.361,22 zł	2.361,22 zł	2.361,22 zł	2.037,49 zł
05/2012	2.444,00 zł	2.444,00 zł	2.444,00 zł	2.108,93 zł
06/2012	3.462,54 zł	3.462,54 zł	3.462,54 zł	2.987,83 zł
07/2012	2.613,00 zł	2.613,00 zł	2.613,00 zł	2.254,75 zł
08/2012	3.066,85 zł	3.066,85 zł	3.066,85 zł	2.646,39 zł
09/2012	3.051,56 zł	3.051,56 zł	3.051,56 zł	2.633,20 zł
10/2012	3.016,80 zł	3.016,80 zł	3.016,80 zł	2.603,20 zł

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż Agencja Ochrony (...) Sp. z o.o. w L. dnia 1 listopada 2013 r. zawarła umowę o współpracy z Biurem Ochrony (...) Sp. z o.o. w P., na podstawie której zleceniodawca (Agencja...) powierza zleceniobiorcy (Biuro...) wykonanie usług w zakresie ochrony klientów zleceniodawcy oraz ich mienia poprzez zatrudnionych przez siebie pracowników, zapewnienie reakcji jednostek patrolowo-interwencyjnych zleceniobiorcy, polegających na podejmowaniu czynnych działań ochronnych w przypadku wystąpienia zagrożenia, kontroli prawidłowości wykonania przez pracowników zleceniodawcy zadań wynikających z zawartych z klientami umów w zakresie ochrony osób i mienia, organizowania interwencyjnych zastępstw dla nieobecnych lub niezdolnych do pracy pracowników zleceniodawcy, kompleksowego sprzątnięcia obiektów i usług recepcyjnych. Za wykonanie w/w usług Biuro... przysługuje wynagrodzenie na warunkach określonych umową o współpracy. Jednym z wspólników Biura... jest Agencja... Członkami zarządu obu spółek są J. P. jako prezes zarządu i H. S. jako wiceprezes zarządu.

Organ rentowy ustalił również, iż z J. D. zawarto umowy o świadczenie usług w zakresie ochrony mienia i jako pracownik grupy interwencyjnej na okres od dnia 15 listopada 2010 r. do dnia 13 października 2012 r., dla którego Agencja... była pracodawcą od dnia 9 października 2010 r. do dnia 13 października 2012 r. Od przychodów osiągniętych przez J. D. z tytułu wykonania umów o świadczenie usług na rzecz własnego pracodawcy w okresie od listopada 2010 r. do października 2012 r. płatnik składek Agencja... nie naliczył składek na ubezpieczenie społeczne. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 15 października 2014 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **Agencja Ochrony (...) Sp. z o.o.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości oraz wnosząc o jej zmianę w całości i orzeczenie co do istoty sprawy.

W uzasadnieniu spółka podniosła, iż z uwagi na rażące naruszenia proceduralne nie ustalono pełnego i rzetelnego stanu faktycznego sprawy, zgodnie z zasadą prawdy obiektywnej, tym samym wysnute przez organ rentowy wnioski są oczywiście błędne. /vide odwołanie k. 2-4 akt/

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. /vide odpowiedź na odwołanie k. 10-12 akt/

Ubezpieczony **J. D.** wnosił „tak jak przepisy, tak jak ZUS” /vide oświadczenie procesowe złożone na rozprawie dnia 16 lipca 2015 r. k. 52v/

Postanowieniem wydanym na rozprawie dnia 16 lipca 2015 r. Sąd wezwał do udziału w postępowaniu w charakterze zainteresowanego **Biuro Ochrony (...) Sp. z o.o.** /vide postanowienie k. 52v/

W piśmie procesowym z dnia 30 lipca 2015 r. zainteresowane Biuro... przedstawiło swe stanowisko procesowe, zbieżne ze stanowiskiem odwołującej Agencji... /vide pismo procesowe z dnia 30.07.2015 r. k. 109-110/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Biuro Ochrony (...) Sp. z o.o. z w P. zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego z dniem 21 lutego 2003 r. pod numerem (...).

Jedynym wspólnikiem spółki początkowo była Agencja Ochrony (...) Sp. z o.o. W 2015 r. część udziałów objęli W. P. i D. S.. Zarząd spółki początkowo tworzyli J. P. oraz H. S., natomiast dnia 13 kwietnia 2015 r. na ich miejsca powołani zostali W. P. i D. S..

Biuro... otrzymało koncesję MSWiA na świadczenie usług ochrony osób i mienia dnia 23 maja 2003 r.

dowód: odpis pełny z KRS (k. 2 1 0-2 1 2); umowa o współpracy w aktach ZUS

Agencja Ochrony (...) Sp. z o.o. w L. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego z dniem 13 listopada 2001 r. pod numerem (...).

Wspólnikami spółki od początku są J. P. oraz H. S. – każdy posiada po 50% udziałów. Obaj zasiadają także w zarządzie spółki.

Agencja... otrzymała koncesję MSWiA na prowadzenie działalności regulowanej dotyczącej ochrony osób i mienia dnia 6 kwietnia 2000 r.

dowód: odpis pełny z KRS (k. 213-215); umowa o współpracy w aktach ZUS

Dnia 1 listopada 2003 r. Agencja... i Biuro... zawarły umowę o współpracy. Zgodnie z tą umową Agencja... powierzyła Biuru... ochronę klientów Agencji... i ich mienia. Wykonaniem umowy zajmowali się pracownicy Biura... W umowie wskazano, że wynagrodzenie miesięczne należne Biuru... będzie ustalane jako suma: (a) sumy wynagrodzeń miesięcznych należnych pracownikom Biura... oraz (b) prowizji w wysokość 1% kwoty, o której mowa w pkt. (a) – całość powiększona o podatek VAT. Zgodnie z § 8 umowy Biuro... miało powstrzymać się od świadczenia usług będących przedmiotem umowy o współpracy na rzecz podmiotów konkurencyjnych w stosunku do Agencji... bez jej zgody.

Dnia 1 marca 2009 r. Biuro... i Agencja... zawarły kolejną umowę o współpracy, zgodnie z którą Biuro... powierzyło Agencji... ochronę klientów Biura... i ich mienia. Wykonaniem umowy zajmowali się pracownicy Agencji... W umowie wskazano, że wynagrodzenie miesięczne należne Agencji... będzie ustalane jako suma kwot należnych pracownikom Agencji... podejmujących się świadczenia usług będących przedmiotem umowy na rzecz Biura... oraz prowizji naliczonej jako procent od sumy wynagrodzeń pracowników, a nadto całość miała być powiększona o podatek VAT. Zgodnie z § 7 umowy Agencja... miała powstrzymać się od świadczenia usług będących przedmiotem umowy o współpracy na rzecz podmiotów konkurencyjnych w stosunku do Biura... bez jego zgody.

dowód: umowy o współpracy w aktach ZUS

J. D. był zatrudniony w Agencji... jako pracownik ochrony od dnia 9 października 2010 r. do dnia 13 października 2012 r. – początkowo na podstawie umowy pracę z dnia 8 października 2010 r. zawartej na czas określony od dnia

9 października 2010 r. do dnia do dnia 31 grudnia 2011 r., a następnie na podstawie umowy o pracę z dnia 31 grudnia 2011 r. zawartej na czas określony od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. W ramach zawartych umów ubezpieczony jeździł w grupie interwencyjnej. Jest to praca z bronią wymagająca licencji I albo II stopnia. Ubezpieczony posiada licencję II stopnia o nr (...), przyznaną decyzją (...) Komendanta Wojewódzkiego Policji w P. z dnia 27 maja 2010 r., nr (...). Były to interwencje do domów prywatnych i innych obiektów chronionych. Zlecenia na interwencję przekazywał dyspozytor Monitoringu (...). Wynagrodzenie J. D. było wypłacane 10 dnia każdego miesiąca.

W okresie od listopada 2010 r. do października 2012 r. Biuro... udzielało J. D. zleceń na wykonywanie czynności w zakresie pilnowania, ochrony i strzeżenia obiektów oraz znajdującego się w nich mienia. Jako stróż ubezpieczony pracował na obiektach: w hurtowni (...) w L., na budowie O. w L. (...), w PolBanku w L., w Spółdzielczej Grupie (...) w L. oraz podczas zabawy tanecznej koło S.. Wynagrodzenie z tytułu zawartej umowy ubezpieczony otrzymywał 15 dnia miesiąca.

dowód: umowy o pracę z dnia 08.10.2010 r. i z dnia 31.12.2011 r., umowy zlecenia z dnia 15.11.2011 r. i z dnia 01.09.2012 r. (k. 56, 117, 118-119); kserokopia akt osobowych (k. 59-95); kserokopie wykazów realizacji umów o usługę ochrony lub monitoringu (k. 123-172); zeznania ubezpieczonego (k. 52v-53, 242v-243)

Zarówno Agencja... jak i Biuro... prowadziły dokumentację pracy wykonywanej przez ubezpieczonych. Na dokumentację składają się rejestry wykonanych umów oraz księgi realizacji umów. Zawierają one dane podmiotów, w których wykonywane są czynności. J. D. nie orientował się w podziale czasu jego aktywności zawodowej na czas poświęcony na wykonywanie czynności na podstawie umowy o pracę i czynności wykonywanych na podstawie umowy zlecenia. Pracę wykonywaną na rzecz Agencji..., jak i Biura... nadzorowały te same osoby. J. D. poczytywał równoległe funkcjonowanie zatrudnienia pracowniczego i cywilnoprawnego w ten sposób, że wynagrodzenie za „zwykły” („kodeksowy”) czas pracy otrzymywał w ramach umowy o pracę, a wynagrodzenie za nadgodziny – jako wynagrodzenie z tytułu umowy cywilno-prawnej.

dowód: zeznania świadka Z. J. (k. 202v-203); zeznania ubezpieczonego (k. 52v-53, 242v-243)

W okresie od dnia 25 września 2013 r. do dnia 24 marca 2014 r. (z przerwami) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. przeprowadził w Agencji... kontrolę m.in. w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład, oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Kontrolujący zgromadzili dokumentację w postaci zawieranych przez odwołującą się spółkę umów, umów o współpracy, zbadali listy płac, składane deklaracje rozliczeniowe, przelewy bankowe oraz odebrali zeznania od świadków. Podsumowanie wyników kontroli zawarto w protokole z dnia 24 marca 2014 r.

Zastrzeżenia płatnika składek do ustaleń protokołu kontroli wniesione pismem z dnia 8 kwietnia 2014 r., nie zostały rozpatrzone z przyczyn formalnych.

Dnia 21 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał zaskarżoną decyzję, w której ustalił podstawę wymiaru składek ubezpieczonego J. D. w ten sposób, że do przychodu uzyskanego z tytułu wynagrodzenia za pracę na rzecz Agencji... doliczył przychód z tytułu umów zrealizowanych na rzecz Biura...

dowód: protokół kontroli z dnia 24.03.2014 r., zastrzeżenia do protokołu kontroli z dnia 08.04.2014 r., informacja o nierozpatrzeniu zastrzeżeń z dnia 16.04.2014 r., decyzja z dnia 21.08.2014 r. – w aktach organu rentowego

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym aktach organu rentowego, zeznań świadka Z. J. oraz zeznań ubezpieczonego J. D..

Sąd uznał za w pełni wiarygodne **dokumenty** zgromadzone w aktach pozwanego organu rentowego oraz aktach sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego osoby, w ramach przysługujących im kompetencji

oraz w przewidzianej przez prawo formie. Autentyczność i wiarygodność tych dokumentów nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Natomiast dokumenty prywatne korzystały jedynie z domniemania autentyczności oraz domniemania, iż zawarte w nich oświadczenia złożyła osoba, która je podpisała (art. 245 kpc).

Sąd uznał za wiarygodne **zeznania ubezpieczonego**, albowiem były logiczne, konsekwentne oraz były spójne z pozostałym materiałem dowodowym, któremu Sąd dał wiarę, w szczególności w zakresie rozliczeń wynagrodzenia z tytułu umów o pracę i umów zlecenia, warunków zatrudnienia, zakresu jego obowiązków. Zeznania te znalazły potwierdzenie w dokumentach przedstawionych przez odwołującą oraz zainteresowaną, jak i korelowały z treścią zeznań złożonych przed organem rentowym.

Zeznania świadka Z. J. Sąd uznał za wiarygodne w części w jakiej znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, w szczególności w zeznaniach ubezpieczonego oraz w umowach o współpracę zawartych pomiędzy spółkami.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu było to, czy praca, którą świadczył ubezpieczony J. D., realizując w spornym okresie umowy zlecenia zawarte z Biurem... powinna być kwalifikowana jako praca na rzecz Agencji..., w której ubezpieczony był wówczas zatrudniony na podstawie stosunku pracy. Innymi słowy, przedmiotem sporu była kwalifikacja pracy świadczonej na rzecz Biura... na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy o sus i w konsekwencji zasadność ustalenia podstawy wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne przy uwzględnieniu kwot wynagrodzenia otrzymanego za wykonywanie umowy zlecenie, zgodnie z art. 18 ust. 1a i art. 20 ust. 1 ustawy o sus oraz art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1793 ze zm.; dalej: ustawa o świadczeniach...).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o sus, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o sus, za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy o sus, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Na gruncie art. 8 ust. 2a ustawy o sus w orzecznictwie wskazuje się (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09), że rozszerza on pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych w tym przepisie umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W tej drugiej sytuacji, przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o sus jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z inną osobą. W konsekwencji, nawet gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę cywilnoprawną o świadczenie usług z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy, który uzyskuje rezultaty tej pracy. Pracodawca jest w takiej sytuacji rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika-zleceniobiorcę bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania

pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 lutego 2013 r., III AUa 1142/12).

Można też wskazać, że art. 8 ust. 2a dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2012 r., I UK 265/12).

Nadto w orzecznictwie wskazuje się, że zawarty w art. 8 ust. 2a ustawy o sus zwrot „działać na rzecz” użyty został w innym znaczeniu niż w języku prawa, w którym działanie „na czyją rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 k.c.). W art. 8 ust. 2a ustawy o sus zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj. 1) umowy o pracę, 2) umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią i 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą. Konsekwencją konstrukcji uznania za pracownika jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenia społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy o sus, pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do ZUS składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika” (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 grudnia 2012 r., III AUa 1031/12). Pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o świadczenie usług zawartej z osobą trzecią, jest bowiem płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy.

Z regulacją art. 8 ust. 2a koresponduje unormowanie zawarte w art. 18 ust. 1a i w art. 20 ust. 1 ustawy o sus, dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro bowiem w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy o sus, mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 18 ust. 1a i następnie w art. 20 ust. 1 ustawy o sus nakazano w stosunku do tych ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek – obok przychodu z umowy o pracę - również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem tych składek, w myśl art. 4 pkt 2a ustawy o sus, jest pracodawca, który jest zobowiązany uwzględniać w podstawie wymiaru składek za swoich pracowników także przychody uzyskiwane przez tych pracowników z tytułu umów cywilnoprawnych, o ile prace w ramach tych umów wykonują w warunkach objętych dyspozycją art. 8 ust. 2a ustawy o sus. Jednolite stanowisko w tej kwestii zostało zaprezentowane w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 oraz w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, czy z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09 oraz z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11.

Przepisy art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy o świadczeniach... stanowią z kolei, że do ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników (zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a ww. ustawy - pracowników w rozumieniu ustawy o sus, czyli również w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o sus) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. A zatem, w sytuacji ustalenia, że daną osobę należy kwalifikować jako pracownika na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy o sus, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne zastosowanie znajdą przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10. Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o świadczeniach..., za osobę pozostającą w stosunku pracy składkę jako płatnik oblicza, pobiera z dochodu ubezpieczonego i odprowadza pracodawca.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 października 2011 r. (III UK 22/11) wskazał, że ratio legis wprowadzenia regulacji art. 8 ust. 2a ustawy o sus było dążenie do ograniczenia korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, a to celem ominięcia w ten sposób ograniczeń wynikających z ochronnych przepisów prawa pracy (m.in. w zakresie czasu pracy) oraz obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów. Chodziło również o ochronę pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tychże pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). W cytowanym wyroku Sąd Najwyższy odniósł się także szczegółowo do mogących w praktyce występować trudności w pozyskiwaniu przez pracodawcę wiedzy o wysokości przychodu pracownika z tytułu umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią dla ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, uznając, że w takich sytuacjach pracodawca ma prawo domagania się tego rodzaju informacji przede wszystkim od samego pracownika w ramach trójstronnego stosunku ubezpieczeń społecznych łączącego ubezpieczonego, płatnika składek oraz organ rentowy.

Art. 8 ust. 2a ustawy o sus rozszerza pojęcie pracownika - o osobę, która wykonuje pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej (umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło), co uzasadnia wnioskowanie, iż to właśnie ta umowa jest źródłem obowiązku umownego - świadczenia, beneficjentem którego jest jej pracodawca. Czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca była de facto wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej rzecz ujmując należy w takiej sytuacji badać, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść z wykonania umowy. Nie jest wymagane, aby pracownik wykonywał w ramach umowy zlecenia takie same czy nawet podobne czynności, jak w ramach stosunku pracy. Mogą być to nawet czynności o zupełnie odmiennym charakterze. Istotne jest, co należy ponownie podkreślić, że korzyści z tejże pracy uzyskuje pracodawca.

Odnosząc powyższe rozważania do ustalonego w niniejszej sprawie stanu faktycznego należy stwierdzić, iż Agencja... oraz Biuro..., to dwie odrębne osoby prawne. Oba podmioty uzyskały osobne koncesje na prowadzenie działalności z zakresu ochrony osób i mienia oraz miały osobne siedziby, niezależnie od siebie rozliczały się z organem skarbowym czy też organem rentowym. Obie spółki są jednak powiązane kapitałowo oraz osobowo, poprzez osoby pełniące funkcje członków zarządu. W istocie art. 8 ust. 2a ustawy o sus nie jest oparty na powiązaniach kapitałowych, na które powołuje się strona pozwana jako mające uzasadniać wydanie zaskarżonej decyzji.

W ocenie Sądu zachodzą przesłanki do stwierdzenia, że beneficjentem pracy świadczonej przez ubezpieczonego w ramach umowy zlecenia zawartej z Biurem... był faktycznie pracodawca ubezpieczonego, czyli Agencja... Należy wskazać, że w celu realizacji zobowiązań związanych z ochroną imprez Biuro... zawarło z pracownikami Agencji... umowy zlecenia. Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, ubezpieczony świadcząc pracę na rzecz Agencji... i Biura... wykonywał te same obowiązki, korzystał z tego samego umundurowania oraz wyposażenia, a jego pracę nadzorowały te same osoby. Ubezpieczony nie potrafił wskazać różnic pomiędzy pracą na rzecz każdego z tych podmiotów. Jednocześnie ubezpieczony potwierdził system rozliczania czasu pracy, który prowadziły oba podmioty. Sprowadzał się on do tego, że po przekroczeniu wymiaru czasu pracy obowiązującego w ramach umowy o pracę wszelkie nadgodziny były rozliczane w ramach umowy zlecenia. Często następowało to podczas wykonywania tych samych obowiązków (ochrona imprezy, obiektu, czy też w ramach patrolu interwencyjnego). Tym samym ostatecznym beneficjentem całości pracy realizowanej przez ubezpieczonych - zarówno tej w oparciu o umowę o pracę, jak również umowę zlecenia - była Agencja..., czyli pracodawca. Taki sposób działania umożliwiał pracodawcy ubezpieczonego obejście przepisów kodeksu pracy o wynagrodzeniu za pracę w godzinach nadliczbowych (art. 151 kp) oraz obniżenie kosztów obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzeń ubezpieczonego z obu stosunków prawnych (pracy i cywilnoprawnego). Odwołująca i zainteresowana spółka nie wykazały innego sensu i celu równoległego zatrudniania ubezpieczonego do wykonywania tej samej pracy na podstawie umowy o pracę i

umowy zlecenia oraz równoległego funkcjonowania umów między Agencją... i Biurem... w których naprzemiennie występowały one jako zleceniodawca i zleceniobiorca.

W ocenie Sądu, nie ma większej prawnej doniosłości to, który z podmiotów, tj. Agencja... czy Biuro... zawarł umowę o ochronę konkretnego obiektu i otrzymał od klienta zapłatę za tę usługę.

Pracownicy nie mieli na ten temat żadnej wiedzy, a np. zatrudnieni w grupach interwencyjno - konwojowych w tym samym czasie patrolowali zarówno obiekty, objęte umową o ochronę zawartą przez Agencję..., jak i takie, na ochronę których umowę zawarło Biuro... W istocie dwie umowy o współpracę łączące Agencję... i Biuro... (z dnia 1 listopada 2003 r. i z dnia 1 marca 2009 r.) pozwalały dowolnie żonglować pracownikami w celu zapewnienia realizacji umów o ochronę zawartych przez oba te podmioty. Właśnie istnienie tych dwóch umów, w oczach Sądu ostatecznie podważyło argumentację spółek odwołującej i zainteresowanej, że wykonywanie przez ubezpieczonego niektórych czynności w ramach umowy zlecenia z Biurem... na rzecz klientów Agencji... było konsekwencją szczególnego zorganizowania pracy spółek ochroniarskich w formie Monitoringu (...) /vide pisma z dnia 30.07.2015 r. – k. 57-58 i k. 109-110/

Zgodnie z art. 58 kc, czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednio przepisy ustawy.

Taka umowa nie jest z gruntu sprzeczna z prawem, ale sposób jej wykonywania przez oba Agencję... i Biuro..., polegający w istocie na płaceniu wynagrodzenia za pracę wykonaną w ramach umowy o pracę w czasie normatywnym, a za czas pracy przekraczający normę właściwą dla stosunku pracy płacenie w ramach zlecenia jest już sprzeczny z prawem.

Konkludując, Sąd uznał, że ubezpieczony świadczył pracę w istocie wyłącznie na rzecz własnego pracodawcy, gdyż to pracodawca był beneficjentem jego pracy, pomimo formalnego funkcjonowania w obrocie umów zlecenia pomiędzy ubezpieczonym a Biurem...

Mając powyższe na względzie Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc i powołanych przepisów prawa materialnego (w szczególności art. 8 ust. 2a ustawy o sus) **oddalił odwołanie** – punkt 1. wyroku.

O kosztach postępowania (kosztach zastępstwa procesowego) Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności strony za wynik procesu, na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz w zw. z oraz § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) – w brzemieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 lipca 2016 r. (III UZP 2/16) przesądził, że w sprawach o podleganie ubezpieczeniu społecznemu koszty zastępstw procesowego powinny być ustalone w stawce adekwatnej do wartości przedmiotu sporu.

Organ rentowy wskazał wartość przedmiotu sporu wynoszącą 10.026,97 zł (vide pismo z dnia 25.11.2016 r. – k. 264), a wartość ta nie została zakwestionowana przez pozostałe strony procesu. Powyższe pozwoliło na zastosowanie § 6 pkt 5 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. i **zasądzenie tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego od odwołującej na rzecz pozwanego kwoty 2.400 zł** – punkt 2. wyroku.

/-/Maciej Nawrocki